

KOMPASSEN

RFSU:s idéprogram

KOMPASSEN RFSU:s idéprogram | ©RFSU 2023
Tryck Brandfactory 2023 | Grafisk form RFSU/EVFA
ISBN 978-91-89837-04-1

INLEDNING

**Det här är Kompassen, RFSU:s idéprogram.
Kompassen beskriver vilka värderingar som styr RFSU.**

RFSU är en demokratisk medlemsorganisation vars uppdrag är att genom kunskap, engagemang och påverkan bidra till en värld där alla människor är fria att bestämma över, och njuta av sin kropp och sin sexualitet. RFSU är en organisation som verkar feministiskt, antirasistiskt och normkritiskt för att detta ska bli verklighet för alla, oavsett makt och resurser.

Kompassen beskriver vilka värderingar som styr RFSU när vi tar ställning i komplexa samhällsfrågor, frågor som inte kan lösas med förenklade svar. För att kunna navigera i en mångfacetterad verklighet behöver vi förstå olika strukturer som skär igenom våra samhällen, hur de samverkar och hur de förstärker varandra.

I en levande organisation behöver vi ständigt nyansera, skapa delaktighet och lyssna till olika perspektiv – allt för att söka oss framåt.

RFSU har tre styrdokument som beslutas av kongressen:

- ✿ Stadgarna beskriver hur RFSU är organiserat och hur beslut fattas i organisationen
- ✿ Kompassen är vårt idéprogram som beskriver RFSU:s grundläggande värderingar
- ✿ Sextanten är vår strategiska verksamhetsinriktning som beskriver RFSU:s vision, strategier och mål

FRIA ATT BESTÄMMA ÖVER KROPP, IDENTITET OCH SEXUALITET

Allt RFSU gör utgår från övertygelsen om alla människors lika värde.

Ur detta följer vår vision: En värld där alla är fria att bestämma över sin kropp och sin sexualitet. Det inkluderar rätten att identifiera sig själv och att själv välja sina relationer. Dessa rättigheter är absoluta och får aldrig inkräkta på någon annans självbestämmande eller handlingsutrymme.

RFSU menar att alla har rätt att identifiera sig själva, och därmed sitt eget kön. Det finns många kön, som i sin tur uttrycks och upplevs på olika sätt. Rätten att vara sig själv gäller oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck eller rådande normer.

Varje människa har också själv rätt att bestämma om hen vill ha sexuella relationer, hur, när och med vilka. Alla relationer och all sexualitet som delas med andra måste bygga på frivillighet och ömsesidighet.

Alla människor har själva rätt att bestämma över sin reproduktion, alltså om man vill ha barn eller inte, när och hur många. Alla ska också ha möjlighet att ta hand om sina barn och kunna låta dem växa upp i trygga miljöer. Den enes önskan om att få barn får inte inskränka på någon annan människas kroppsliga autonomi.

Människors livsdrömmar om relationer eller familj ser olika ut. Samhällets normer och lagstiftning ska ge alla människor frihet att själva forma sina relationer och bilda familjer. RFSU vill att alla ska kunna skapa de relationer och familjer de själva önskar.

SEXUELL OCH REPRODUKTIV RÄTTVISA FÖR ALLA

För att sexuella och reproduktiva rättigheter ska förverkligas för alla behövs sexuell och reproduktiv rättvisa. Begränsande normer, bristande resurser, hierarkier och diskriminering är hinder mellan de formella rättigheterna och de människor som omfattas av dem. Sexuell och reproduktiv rättvisa innebär ett aktivt och medvetet arbete för att övervinna dessa hinder.

Maktstrukturer skär igenom våra samhällen och samverkar och förstärker varandra. De påverkar människors frihet att själva bestämma över sin kropp, sin sexualitet och sina relationer. Därför behövs en förståelse av makt som tar hänsyn till flera dimensioner samtidigt. RFSU vill uppmärksamma hur makt fördelas både mellan och inom grupper av människor.

RFSU menar att makthavare och beslutsfattare ska ta ansvar för att människors sexuella och reproduktiva rättigheter skyddas, respekteras och tillgodoses. Valfärden behöver organiseras utifrån valfrihet och människors behov.

De av oss som utsätts för diskriminering och begränsande normer, ska vara delaktiga i att avgöra vilken förändring som behövs. Detta gäller såväl i RFSU som i alla delar av samhället.

LUSTEN I CENTRUM

RFSU:s arbete bygger på insikten om att sexualiteten är en central del i vad det innebär att vara människa.

RFSU:s grundsyn innebär att se sexualitet som en positiv kraft i människors liv, som påverkar välmående och hälsa. Möjlighet att kunna känna lust och njutning i relation till sig själv och andra är central. RFSU verkar för att alla ska ha frihet att få känna och uttrycka lust.

RFSU menar att det är alla människors rätt att kunna utforska och njuta av sin sexualitet, på sina egna villkor och genom hela livet. Människor tänder på olika saker. Att begär ser olika ut för olika människor är något självklart och bra, så länge frivillighet och ömsesidighet råder.

RFSU vill bejaka det främjande och positiva inte bara i sexualitet och relationer, utan också i synen på kunskap och engagemang. Lusten finns både i de mellanmänskliga relationerna, i vår verksamhet och i formerna för engagemang och deltagande.

KUNSKAP ÄR MAKT

RFSU menar att kunskap är avgörande för att alla ska vara fria att bestämma över sin kropp och sin sexualitet. Kunskap är mångsidigt och kan bestå av forskning – evidens och andra vetenskapliga belägg – samt beprövad erfarenhet och praktiska färdigheter.

Lärandet och skapandet av ny kunskap är för RFSU en kollektiv rörelse som präglas av delaktighet, samtal och en ödmjukhet inför att vi aldrig blir fullärda. RFSU vill att alla ska ha samma möjlighet att delta i lärandeprocesser.

RFSU är medvetna om och förhåller oss till att kunskap inte skapas i ett vakuum utan inom ramen för rådande samhällsnormer. Det gör att människors kunskap värderas olika, och att vi behöver ha ett maktkritiskt förhållningssätt till kunskap.

Att ha kunskap om kropp, sexualitet och relationer; om vilka rättigheter man har och om hur normer påverkar sexualiteten, ger större möjligheter att fatta självständiga beslut i viktiga frågor. Kunskap gör att människor kan ta makten över sina liv och öka sitt handlingsutrymme. Därför anser RFSU att alla människor har rätt till bra sexualupplysning.

Kunskap är också grundläggande för att skapa samhällsförändring och en förutsättning för människors möjligheter att organisera sig för sina rättigheter tillsammans med andra.

DEMOKRATIN OCH DET FRIA CIVILSAMHÄLLET

Ett fritt och demokratiskt samhälle är en förutsättning för att människor ska få sina sexuella och reproduktiva rättigheter uppfyllda. Grundläggande friheter som föreningsfriheten, mötesfriheten och en yttrandefrihet som inkluderar pressfrihet behövs i en fungerande demokrati. Ett demokratiskt samhälle präglas också av transparens och fungerande institutioner, såsom ett självständigt rättsväsende.

RFSU värnar om och vill stärka det demokratiska utrymmet och det fria civilsamhället. Ett levande och fritt civilsamhälle är centralt för demokratin eftersom samhällsförändring börjar i att människor kommer samman och organiserar sig för sina rättigheter. Civilsamhällets erfarenheter och kunskap spelar också en viktig roll i utformandet av hållbara samhällen.

RFSU står sida vid sida med aktivister runt om i världen i arbetet för sexuella och reproduktiva rättigheter och i försvaret av demokratin och det fria civilsamhället. RFSU är en del av en global rörelse där vi samarbetar, lär av och stärker varandra.

Arbetet för sexuella och reproduktiva rättigheter bygger på att människor kan organisera sig fritt. Det ska ske i solidaritet och tillsammans med de människor som är berörda. När RFSU breddar delaktigheten, lär vi oss nytt och blir mer relevanta.

VÅR VISION KRÄVER HÅLLBARA SAMHÄLLEN

I ett hållbart samhälle får människor sina behov tillfredsställda utan att framtida generationers liv äventyras. För RFSU är det avgörande att väva in sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i det breda arbetet för hållbar utveckling.

Bara i ett hållbart och fredligt samhälle skapas förutsättningarna för att alla fullt ut ska kunna bestämma över sin egen kropp och sexualitet. RFSU menar att detta samband också gäller omvänt: ett samhälle som värnar om de sexuella och reproduktiva rättigheterna blir också ett mer hållbart samhälle.

För att alla ska vara fria att bestämma över sin kropp och sin sexualitet behöver ekonomisk ojämlikhet synliggöras när problem och lösningar identifieras. RFSU menar att fattigdom kan utrotas först när människor har makten över den egna kroppen och den egna sexualiteten.

Klimat-, natur- och miljökriser är akuta och kollektiva angelägenheter som hotar de mest grundläggande livsvillkoren för oss människor på planeten. Därför är det en självklarhet att dessa ekologiska kriser handlar om mänskliga rättigheter, och därmed berör sexuella och reproduktiva rättigheter.

Inga hållbarhetsfrågor går att lösa utan att utmana de maktordningar och orättvisor som skär igenom våra samhällen. Vi behöver mobilisera motståndskraft mot de kriser som skakar världen. En förutsättning för att lyckas med detta är jämställda och jämlika samhällen.

Vill du bli medlem? Anmäl dig på rfsu.se/medlem

